

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Број:
Датум: 9. март 2010. год.
Београд
Немањина 22-26

ОСНОВНА ШКОЛА
Директору/ки

Предмет: Информација о упису деце у први разред основне школе

Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09), чланом 98. став 1, прописано је да се у први разред основне школе уписује **свако дете** које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година. Школа је **дужна да упише свако дете са подручја школе** (став 14. истог члана Закона).

У вези са уписом деце са сметњама у развоју, након ступања на снагу Закона, као и одредби члана 77. став 12. и члана 98. став 19. Закона, деца са сметњама у развоју уписују се у основну школу као и сва остала деца, без претходно утврђене врсте и степена ометености.

Због посебних животних околности, деца из осетљивих група (деца из социјално нестимулативних средина: ромска, сиромашна, расељена и слично и деца са сметњама у развоју и инвалидитетом) могу бити уписана у школу и након прописаног уписног рока. Изузетно, ова деца могу да се упишу у школу без доказа о пребивалишту родитеља или друге потребне документације, укључујући и потврду о похађању припремног предшколског програма (члан 98. став 3. Закона).

Школа може у току поступка испитивања детета уписаног у **први разред** да утврди потребу за доношењем индивидуалног образовног плана или додатном подршком за образовање. Ако додатна подршка захтева финансијска средства, школа, уз сагласност родитеља, упућује писмени захтев изабраном лекару надлежног дома здравља за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке које утврђује интерресорна комисија, сагласно члану 98. став 6. Закона.

Правилник који регулише ближе услове за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, састав и начин рада интерресорне комисије, прописују споразумно министар надлежан за послове здравља, министар надлежан за послове социјалне

политике и министар просвете. Улога ове комисије је да дефинише потребну подршку детету за његово оптимално образовање и развој, а не да врши категоризацију, односно упућује дете у одређени тип школе. Очекује се да наведени Правилник буде донет до краја марта 2010. године, након чега ће се именовати локалне интерресорне комисије којима ће школе, родитељи или по службеној дужности, здравствене и социјалне установе, упућивати захтеве за додатном подршком према прописаној процедури.

У школу за образовање ученика са сметњама у развоју могу да се упишу деца на основу препоруке изабраног лекара надлежног дома здравља, а на основу процене потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке, уз сагласност родитеља, **члан 77. став 12. и члана 98. став 19. Закона**).

До доношења прописа из члана 77. став 12. и члана 98. став 19. Закона, деца са сметњама у развоју уписују се у школу на основу мишљења комисије за преглед деце ометене у развоју и решења којим се одређује врста и степен ометености у развоју (а не и врста школе коју ће дете уписати). Решење доноси општинска, односно градска управа, на основу одредбе члана 85. ст. 2 и 3. Закона о основној школи ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 66/94-УС, 22/02, 62/03-др. закон, 64/03-др. закон, 79/05-др. закон и 101/05-др. закон), која се примењује до доношења прописа из члана 77. став 12. и члана 98. став 19. Закона (на основу прелазне и завршне одредбе члана 184. став 2. Закона). Против овог решења родитељ, односно старатељ детета **нема право жалбе** надлежном органу општине, односно града, с обзиром на то да су одредбе члана 85. ст. 6 и 7. Закона о основној школи, престале да важе на основу прелазне одредбе члана 184. став 2. Закона.

МИНИСТАР

Проф. др Жарко Обрадовић

УПУТСТВО ЗА СТРУЧНЕ САРАДНИКЕ

УПИС УЧЕНИКА У ОСНОВНУ ШКОЛУ

-Предлог активности и корака-

У складу са *Законом о основама система образовања и васпитања* (Сл. Гласник РС, број 72/09 од 3. септембра 2009. године), Министарство просвете Републике Србије систематски ради на стварању неопходних услова за увођење инклузивног образовања у образовни систем Републике Србије. Законом се гарантују једнака права на упис и школовање сваком детету и одраслом, без обзира на пол, националну припадност, верско и социо-економско порекло, способности, здравствено стање или било које друго лично својство. Крајњи циљ инклузивног образовања је уклањање свих видова дискриминације и укључивање деце и одраслих са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце са тешкоћама у учењу, као и деце из социјално нестимулативних средина (ромске, сиромашне, сеоске, расељене деце) у редован систем образовања.

Закон уводи бројне новине које се односе на унапређивање праведности образовања, праведнију уписну политику, укључивање деце са инвалидитетом и сметњама у развоју у образовни систем, повећање нивоа укључености деце из маргинализованих група, забрану дискриминације и слично.

Од школске 2010/11. године школе треба да омогуће упис и школовање **све деце која територијално припадају школи, а која су стасала за полазак у основну школу** (или по завршеној основној, у средњу школу) и коју родитељи или старатељи пријаве за упис, јер сматрају да је избор те школе у најбољем интересу њиховог детета.

Због посебних животних околности, деца из осетљивих група (деца са инвалидитетом и сметњама у развоју и деца из социјално нестимулативних средина-ромска, сеоска, расељена) могу бити уписана у школу и након предвиђеног уписног периода. Изузетно, деца из осетљивих група могу да се упишу у школу без доказа о пребивалишту родитеља или друге потребне документације. Такође, деца из осетљивих група могу бити уписана у основну школу и без претходног похађања припремног предшколског програма.

Код деце из осетљивих група испитивање спремности за полазак у школу не користи се у сврху категоризације или дијагностиковања деце које може имати последице по упис детета у школу (осим код превременог уписа деце), већ у **сврху квалитетног планирања и праћења образовног процеса** детета и његовог развоја, укључујући и иницијалну процену да ли ће за неко дете бити потребно доношење индивидуалног образовног плана (ИОП-а) и/или неког одређеног вида додатне подршке за образовање.

При упису ромске деце потребно је да школа прикупи што више података о социјалном, здравственом и развојном статусу детета, нарочито о адаптираности породице у друштвеној заједници како би се стекао добар утисак о социјалној адаптираности детета на сопствено окружење. Ако је дете добро адаптирано за типичне услове у којима живи онда се не би могло на основу ниских постигнућа на тестовима, закључити да се ради о детету које не би требало да крене у школу;

Традиционално испитивање стандардизованим тестовима у случају културно различитог детета се спроводи ради утврђивања актуелног глобалног постигнућа, утврђивања релативне позиције детета у односу на своју узрасну групу при чему се мора водити рачуна на потенцијални утицај културних фактора на процес тестирања, дететову комуникативну компетентност у смислу језика или групе језика којима се служи, а у складу са тим и на степен поузданости добијених резултата.

Након фазе тестирања посебно треба обратити пажњу на интерпретацију добијених резултата: осим процене на стандардизован начин, уколико је дете остварило постигнуће које је ниско, тај податак не би смео да буде основа за закључак да дете не треба уписати у школу, него га треба повезати са другим подацима како би се добила валиднија процена, шта је могло да доведе до нижег постигнућа. У том смислу је важан податак о социјалној адаптираности ромског детета на свакодневно окружење.

Правилник који регулише ближе услове за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, састав и начин рада интерресорне комисије, прописују споразумно министар надлежан за послове здравља, министар надлежан за послове социјалне политике и министар просвете. Улога ове комисије јесте да дефинише потребну подршку детету за његово оптимално образовање и развој, а не да врши категоризацију, односно, упућује дете у одређени тип школе. Очекује се да наведени Правилник буде донет до краја марта 2010. године, након чега ће се именовати локалне интерресорне комисије којима ће школе упућивати захтеве за додатном подршком према прописаној процедури.

Увођење инклузивног образовања захтева и формирање нових организационих структура, односно тимова који ће координисати и организовати реализацију планираних активности на нивоу школе. На основу члана 77. Закона о основама система образовања и васпитања, установа формира стручни тим за инклузивно образовање који је одговоран да обезбеди прилагођен и обогаћен начин образовања и васпитања ученика :

- равномерно распоређивање све деце која припадају осетљивим групама по одељењима;
- планирање успешног укључивања деце из осетљивих група у одељење и школу;
- планирање сарадње са родитељима деце из осетљивих група и њихово укључивање у процес доношења свих одлука које се односе на дете;
- подршку наставницима за рад са децом из осетљивих група и рад са инклузивним одељењима;
- утврђивање потребе за доношењем индивидуалног образовног плана и/или додатном подршком за образовање детета тј. процењивање за које ученике је потребно доношење ИОП-а или обезбеђивање додатне подршке за образовање;
- формирање тимова за израду ИОП-а (интерног писаног документа школе, који се за одређеног ученика израђује тимски) и праћење постигнућа ученика према ИОП-у.
- покретање процедуре, уз сагласност родитеља, за обезбеђивање додатне подршке за образовање детета подношењем захтева за мишљење *Комисији за процену потребе за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету и ученику.*
- континуирано праћење и унапређивање школске инклузивне праксе.

Како би образовне установе биле у стању да адекватно одговоре на изазове које увођење инклузивне праксе ставља пред њих, Министарство просвете Републике Србије већ ради на успостављању јединственог система стручне и финансијске подршке оним образовним установама које већ имају уписане ученике из осетљивих група, као и онима које ће у наредној школској години имати уписану децу из осетљивих група.

Поред тога, Министарство просвете ће обезбедити информаторе и водиче за увођење инклузивне праксе у школе, и организовати низ базичних обука за израду ИОП-а током маја и јуна 2010. године, којима ће бити обухваћене све школе у Републици Србији.

Табела 1. Активности и редослед корака у раду стручне службе током уписа.

Активности	Носиоци/одговорност	Време
1. Пријављивање деце стасале за упис у одређену школу	-Родитељи, односно старатељи	Фебруар-Март 2010.
2. Прикупљање података о броју деце која нису на званичним списковима у сарадњи са ПУ, домовима здравља, центрима за социјални рад, НВО, посебно за децу из осетљивих друштвених група - Обавештавање родитеља/старатеља о упису деце која нису пријављена	- Основне школе у сарадњи са стручним институцијама и локалним организацијама цивилног друштва - Јединице локалне самоуправе	Фебруар – Март 2010.
3. Обављање лекарског прегледа деце која се уписују у школу	Домови здравља/ надлежне службе за систематски преглед	Април- Мај 2010.
6. Упис све деце у школу	-Родитељи/старатељи са документацијом потребном за упис уз доказ о здравственом прегледу детета и потврдом о похађању ППП - Секретари школа	Април- Мај 2010.
7. Испитивање деце уписане у школу на матерњем језику детета, применом стандардних поступака и инструмената, препоручених од надлежног завода, односно овлашћене стручне организације, водећи рачуна о узрастним нормама и мерним карактеристикама	Психолог и педагог школе	Од 1.маја до краја јуна 2010.

<p>инструментата. Ако је неопходан, школа ангажује преводиоца на предлог националног савета националне мањине</p>		
<p>8. Подношење писменог захтева интересорној комисији у складу са Правилником¹ У поступку испитивања детета уписаног у школу, школа утврђује потребу за доношење индивидуалног образовног плана или додатном подршком (додатна образовна, здравствена или социјална подршка)</p>	<p>Директор школе и стручна служба</p>	<p>Током периода испитивања деце уписане у школу</p>
<p>9. Успостављање функционалне сарадње са ПУ Предшколска установа доставља основној школи у коју се дете уписује информације о детету које се односе на: - дужину и редовност похађања припремног предшколског програма (као и податак да ли је дете раније било укључено у вртић или друге облике предшколског васпитања – играонице, радионице, програми подржани посебним пројектима и сл.); - дечји развој и напредовање по аспектима развоја (запажања васпитача и стручног сарадника и фасцикла са дечјим продуктима; портфолио – ако се води у васпитној групи) Напомена: запажања обухватају коментаре о дечјим интересовањима и начину укључивања у активности, као</p>	<p>- Стручна служба школе - Стручна служба и васпитачи ПУ</p>	<p>Током периода испитивања деце уписане у школу</p>

¹ Правилник о ближим условима за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету и ученику, саставу и начину рада интересорне комисије.

<p>и о областима у којима је детету потребна подршка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - начин и квалитет сарадње са родитељима/старатељима - додатне информације о детету и породици на основу сарадње са домовима здравља, центрима за социјални рад, јединицом локалне самоуправе, НВО (уколико их установа поседује) - предлози и сугестије у циљу пружања оптималне подршке детету и породици 		
<p>10. Израда оквирног програма подршке за сву децу којој је та подршка неопходна (у оквиру Школског програма, као анекс)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стручна служба школе - Стручни тим за инклузивно образовање - Актив учитеља будућег првог разреда - Просветни саветници 	<p>Јун- Август 2010.</p>
<p>11. Упис деце од шест до шест и по година - уписују се у први разред након провере спремности за полазак у школу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Психолог школе - Комисија школе за поновно утврђивање спремности за упис у школу- уколико родитељ поднесе такав захтев 	<p>Мај – Јуни 2010.</p>
<p>12. Упис деце старије од седам и по година, која због болести или других разлога нису уписана у школу: деца могу да се упишу у први разред или одговарајући разред на основу претходне провере знања (члан 98 ЗОСОВ-а)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стручна служба школе - Педагошки колегијум школе 	<p>Април- Август 2010.</p>
<p>13. Деца која касне са уписом уписују се уз изјаву родитеља или старатеља и службену белешку; накнадно се прикупљају документа, обавља лекарски преглед и тестирања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Стручна служба школе - Родитељ/ старатељ 	<p>Август- Септембар 2010.</p>